

एवंश्रियायुक्तानां नरकप्राप्तिमुक्तातेषां उद्धारोपायमाह तस्येति तस्य श्रीमतः अविद्यानिद्राणस्य प्रज्ञाविवेकः स एव प्रबोधो जागरणं यतः प्रज्ञाचक्षुः पुमान्तरिष्यति अविद्यामिति शेषः ॥ ३४ ॥ तरणे क्रममा
ह प्रज्ञेति धर्मं करोतीति शेषः तस्य धर्मस्य ज्हीरकार्यकरणान्वित्तिहेतुश्चेतो वृत्तिविशेषः ज्हीहीनेन कृतो धर्मोऽप्यधर्म एवेति भावः ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ अज्हीकः तिर्यक् स्थावरतुल्यो न मनुष्य इत्यर्थः ॥ ३८ ॥
॥ ३९ ॥ इदं ज्हीमत्त्वं ते त्वयामयिदृष्टं ॥ ४० ॥ अत्र श्रीनिमित्तं नः अस्माकं ॥ ४१ ॥ प्रथमः कल्पः मुख्यः पक्षः समभूताः निर्वैरत्वं गताः ॥ ४२ ॥ रौद्रकर्म रौद्रकर्मणां सुपांसुलुगितिसप्तम्याश्च लुक् क्षयोदया

न चेत्प्रबुध्यते रुष्ण नरकायैव गच्छति ॥ तस्य प्रबोधः प्रज्ञैव प्रज्ञाचक्षुस्तारिष्यति ॥ ३४ ॥ प्रज्ञालाभे हि पुरुषः शास्त्राण्येवान्वेक्षते ॥ शास्त्रनिष्ठः पुनर्धर्मं तस्य ही
रंगमुत्तमं ॥ ३५ ॥ ज्हीमान् हि पापं प्रद्वेष्टितस्य श्रीरभिवर्धते ॥ श्रीमान् स यावद्भवति तावद्भवति पूरुषः ॥ ३६ ॥ धर्मनित्यः प्रशांतात्मा कार्ययोगवहः सदा ॥ नाधर्मं
कुरुते बुद्धिं न च पापे प्रवर्तते ॥ ३७ ॥ अज्हीको वा विमूढो वा नैव स्त्री न पुनः पुमान् ॥ नास्याधिकारो धर्मोऽस्ति यथा शूद्रस्तथैव सः ॥ ३८ ॥ ज्हीमानवति देवांश्च पितृना
त्मानमेव च ॥ तेनामृतत्वं व्रजति सा काष्ठा पुण्यकर्मणां ॥ ३९ ॥ तदिदं मयितेदृष्टं प्रत्यक्षं मधुसूदन ॥ यथाराज्यात्परिभ्रष्टो वसामिव सतीरिमाः ॥ ४० ॥ ते वयं न
श्रियं हातुमलं न्यायेन केनचित् ॥ अत्र नो यतमानानां वधश्चेदपि साधुतत् ॥ ४१ ॥ तत्र नः प्रथमः कल्पो यद्वयं ते च माधव ॥ प्रशांताः शमभूताश्च श्रियंतामश्रुवीम
हि ॥ ४२ ॥ तत्रैषा परमा काष्ठारौद्रकर्मक्षयोदया ॥ यद्वयं कौरवाहृत्वा तानिराष्ट्राण्यवाप्नुमः ॥ ४३ ॥ येषु नः स्युरसंबद्धा अनार्याः रुष्णशत्रवः ॥ तेषामप्यवधः
कार्यः किंपुनर्येस्युरीदृशाः ॥ ४४ ॥ ज्ञातयश्चैव भूयिष्ठाः सहाया गुरवश्च नः ॥ तेषां वधोतिपापीयान् किं नु युद्धेऽस्ति शोभनं ॥ ४५ ॥ पापः क्षत्रियधर्मोऽयं वयं च क्षत्र
बंधवः ॥ स नः स्वधर्मो धर्मो वा वृत्तिरन्याविगर्हिता ॥ ४६ ॥ शूद्रः करोति शुश्रूषां वैश्यावैपण्यजीविकाः ॥ वयं वधेन जीवामः कपालं ब्राह्मणैर्वृतं ॥ ४७ ॥ क्षत्रियः
क्षत्रियं हंति मत्स्यो मत्स्येन जीवति ॥ श्वाश्वानं हंति दाशार्हपश्यधर्मोऽयथागतः ॥ ४८ ॥ युद्धेरुष्णकलिर्नित्यं प्राणाः सीदंति संयुगे ॥ बलं तु नीतिमाधाय युध्येज्य
पराजयौ ॥ ४९ ॥ नात्मच्छंदेन भूतानां जीवितं मरणं तथा ॥ नाप्यकाले सुखं प्राप्य दुःखं वापि यदूत्तम ॥ ५० ॥ एकोऽपि बहून् हंति घ्नं त्येकं बहवोऽप्युत ॥ शूरं कापु
रुषो हंति अयशस्वीयशस्विनं ॥ ५१ ॥

क्षयपूर्वक उदयोयस्यांसा रौद्रकर्मणां परमाकाष्ठेति संबंधः ॥ ४३ ॥ असंबद्धाः अबांधवाः अवधः वधविरुद्धं पालनं ईदृशा इति बांधवा आर्या अ
शत्रवश्च ये तेषामवधः कार्य इति किमाश्चर्यमित्यर्थः ॥ ४४ ॥ तदेवाह ज्ञातय इति भूयिष्ठाः अतिमहांतः ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ कपालं भिक्षापात्रं ॥ ४७ ॥ यथायेन प्रकारेण आगतः कुलपरंपरया प्राप्तस्तं पश्येति यो
जना ॥ ४८ ॥ बलमिति नीतिमेव बलं कृत्वा युध्येद्योत्स्ये जयपराजयौ तु आत्मच्छंदेन स्वेच्छयानभवतः तथा तद्वत् भूतानां जीवितं मरणं च स्वेच्छयानस्तः ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥